

Verkondiging

Gemeente in de Heer Jezus Christus,

Eerlijk gezegd kan ik een zeker gevoel van jaloezie ten opzichte van de wijzen uit het oosten niet goed onderdrukken: zij namen tenminste nog een beslissing! Als mij iets duidelijk is geworden het afgelopen jaar, vermeerderd met de uitstekende samenvatting ervan in de oudejaarsconferentie van Peter Pannekoek, dan is het wel dat wij, in de duizelingwekkende veelheid van meningen, tot niets komen! Een tikje afgunstig denk ik zelfs: als de wijzen destijds toegang tot internet hadden gehad, zouden ze waarschijnlijk helemaal niet naar het Westen zijn afgereisd. Ongetwijfeld waren ze verstrikt geraakt in het onophoudelijke meningen bombardement dat naar aanleiding van een ongebruikelijke constellatie in het hemelfirmament zou zijn uitgebroken. Het zou ontkenningen regenen. Een fotomodel of een lange rapper zou tegenover de wetenschap wat eigen onderzoek hebben gedaan. En het valt ook niet helemaal uit te sluiten dat wetenschappers zelf de verleiding om vaste gast aan de talkshow tafels te worden, hadden kunnen weerstaan. Uiteindelijk zou de bijzondere verschijning van een ster, van de verlichting van de mensheid, gereduceerd worden tot 'ook maar een mening' en zou uiteindelijk niemand werkelijk in beweging zijn gekomen.

De cabaretier speelde zijn voorstelling in het decor van het Capitool. Herhaaldelijk verwees hij naar het Capitool van het oude Rome. Maar het was natuurlijk opvallend dat het decor een belegerde en geplunderd Capitool, het Capitool ten tijde van de gedwongen aftocht van president

Donald Trump suggereerde. Inderdaad, daar ergens moet het begonnen zijn; die onzalige verwisseling en relativering van waarheid en werkelijkheid ten faveure van de macht. Terzijde vertelde Pannekoek over de ganzen van het oude Rome, de gymnasiasten onder u ongetwijfeld bekend. Ooit waren het deze, aan de godin Juno gewijde dieren, die de Romeinen waarschuwden voor de in uiterste stilte genaderde Galliërs. Mens noch hond hadden alarm geslagen. Af en toe weerklonk in zijn voorstelling het gegak van ganzen. Als waarschuwing dat er nog altijd gevaar dreigt. Maar ook hing over zijn conference steeds de dreigende vraag of er wel iemand wakker van wordt. Terwijl de mensen die zeggen wakker te zijn, er beter aan zouden doen om eens een keertje goed te gaan slapen.

Hoe komen dus die wijzen bij Matteüs tot een beslissing? Hoe komen zij in actie? Want natuurlijk klopt mijn veronderstelling niet helemaal: voor de evangelist Matteüs staan zij voor heel de verzamelde wijsheid van de wereld. Daar zou natuurlijk in hun dagen ook internet toe hebben behoord. En hoe komt het dan dat zij niet bedolven worden onder alles wat zij weten? Alle mogelijkheden en tegenstrijdige meningen waardoor een mens uiteindelijk blijft zitten waar hij zit? In een lezenswaardig essay in NRC Handelsblad schrijft Bas Heijne dat in onze huidige cultuur eigenlijk alles alleen nog maar dient als een illustratie bij het ik. Wij draaien eindeloos om onszelf heen. Inderdaad hilarisch maar ook pijnlijk zijn twitteraccounts als *how can I make this about me*, hoe kan ik er zo snel mogelijk voor zorgen dat het weer over mij gaat waarin beroemdheden en influencers eigenlijk alles wat er gebeurt op zichzelf betrekken: hoe zij Max Verstappen wereldkampioen zien worden. Hoe zij Peter R. de Vries hebben gekend. Het is een pijnlijk vertoon van ijdelheid. Maar eigenlijk een ge vulgariseerde variant van een vorm van

Verlichtingsdenken dat geen enkele instantie of macht buiten zichzelf erkent. Daar valt natuurlijk ook van alles goeds over te zeggen, als een noodzakelijke vorm van emancipatie en zoektocht naar vrijheid van de mens. Toch heeft het geresulteerd in de huidige cultus rondom het ego waarbij de ander of het andere je eigenlijk helemaal niets meer te zeggen heeft.

Ik denk dat dat uiteindelijk de wijzen wijs maakt: dat zij zich laten gezeggen door de ander en wat anders is. Dat zij daardoor in beweging komen. Dat dat een verlangen in hen raakt en losmaakt waardoor zij bereid zijn zich uit hun situatie los te maken en op reis te gaan. Op reis te gaan naar wat in beginsel ook voor hen onbekend is maar waarvan en van wie zij heil en heling vermoeden. In dit verhaal van Matteüs zijn er ook anderen die gevangen blijven in hun eigen paranoia, hun eigen waarheid om primair verzekerd te blijven van hun macht en status. Ten paleize van koning Herodes worden alternatieve waarheden gesmeed zelfs rondom oude bronnen met behulp van al de overpriesters en schriftgeleerden van het volk. We zullen die twee groepen, de overpriesters en schriftgeleerden van het volk, in het evangelie volgens Matteüs wel vaker aantreffen, uiteindelijk als executeurs van de beëindiging van wat in Jezus zo hoopvol begon. Maar even waren er wijzen die de waarschuwingen van de ganzen niet negeerden. En de evangelist Matteüs houdt vol verwachting de mogelijkheid open dat u zelf zo wijs zou kunnen zijn.

Amen.